

Vergaderjaar 2016–2017

32 317

JBZ-Raad

Nr. 441

BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2016

Hierbij bieden wij u de geannoteerde agenda van de bijeenkomst van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 13 en 14 oktober 2016 in Luxemburg en een recent monitoringsoverzicht (3e kwartaal 2016) van JBZ-dossiers aan¹.

In de geannoteerde agenda treft u bij wetgevende voorstellen het interinstitutionele dossiernummer aan. De beschikbare documenten voor het betreffende dossier kunnen met dat nummer worden geraadpleegd via Extranet, de online databank voor Raadsdocumenten alsook via de online databank Eur-lex voor EU-wetgeving en -publicaties. Met dat nummer kan tevens worden nagegaan in welke Raadswerkgroep het voorstel op dat moment wordt behandeld, alsmede de stand van zaken in de Raad.

Voorts brengt het kabinet in het kader van een goede informatievoorziening graag de volgende aanbevelingen en (voortgangs)rapporten² van de Europese Commissie onder uw aandacht.

Derde aanbeveling aan Griekenland met het oog op het hervatten van de Dublinoverdrachten³

Op 28 september jl. heeft de Commissie een derde aanbeveling gedaan aan Griekenland aangaande de te nemen maatregelen om te voldoen aan het asielacquis, en daarmee lidstaten de overdracht van asielzoekers uit andere lidstaten aan Griekenland op grond van de Dublinverordening te kunnen laten hervatten. In de aanbeveling geeft de Commissie aan dat Griekenland, sinds de aanbevelingen van februari en juni jl., voortdurende inspanningen heeft geleverd ter verbetering van het asielstelsel, onder

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

³ COM(2016) 6311.

meer door een grootschalig pre-registratieproces af te ronden, de algehele opvangcapaciteit en de capaciteit van de asiendienst te vergroten, een kader voor kosteloze rechtsbijstand en onderwijs voor schoolgaande asielzoekers en vluchtelingen te creëren en de achterstand in beroepsprocedures terug te brengen. Wel benadrukt de Commissie in de aanbeveling dat er nog veel voortgang moet worden geboekt om de doelstelling te bereiken dat Dublinoverdrachten naar Griekenland uiterlijk eind december 2016 gaandeweg hervat kunnen worden, waarbij zaak-per-zaak zal worden gekeken. Concrete maatregelen die in de aanbeveling zijn uitgewerkt betreffen onder meer: het opzetten van meer geschikte opvangfaciliteiten met daarbij speciale aandacht voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen, het werven van extra personeel bij de asiendienst en het creëren van voldoende procedurele waarborgen. De Commissie zal voor het eind van dit jaar opnieuw verslag uitbrengen over de voortgang die de Griekse autoriteiten hebben geboekt. Het kabinet verwelkomt de specifieke maatregelen die de Commissie in deze derde aanbeveling heeft uitgewerkt en acht het van belang dat de aanbevelingen goed worden opgevolgd. Het kabinet ondersteunt het herhaalde verzoek aan Griekenland om een uitgebreide analyse te verstrekken omtrent de opvangcapaciteit. Het verbeteren van het functioneren van het Griekse asielstelsel is belangrijk zodat Griekenland weer, in eerste instantie gradueel, in het Dublinsysteem betrokken kan worden.

Rapport instellen van de binnengrenscontroles in uitzonderlijke omstandigheden⁴

De Raad heeft op 12 mei jl. besloten tot een aanbeveling voor het instellen van de binnengrenscontroles in uitzonderlijke omstandigheden op basis van artikel 29 Schengengrenscore. Deze aanbeveling was gericht aan een vijftal Schengenlanden (Duitsland, Denemarken, Noorwegen, Oostenrijk en Zweden) en stelde hen in staat om proportionele en gerichte binnengrenscontroles voor de duur van zes maanden in te stellen. Deze periode loopt tot 12 november 2016. De Commissie monitort de toepassing van deze aanbeveling en rapporteert aan de Raad over de voortgang. Zo concludeert de Commissie dat de op basis van de aanbeveling van 12 mei jl. ingestelde binnengrenscontroles door de vijf Schengenlanden proportioneel en noodzakelijk waren. Alhoewel de instroom van migranten in Europa momenteel niet meer zo hoog is als een aantal maanden geleden, concludeert de Commissie dat er nog voldoende aanleiding voor de vijf Schengenlanden is om de binnengrenscontroles de komende maanden voort te zetten. Deze aanleiding ziet de Commissie vooral in de grote druk die nog altijd bestaat op de nationale asielsystemen en het aantal irreguliere migranten dat zich in Griekenland bevindt en noordwaarts wil trekken. Bovendien zijn de verschillende maatregelen die getroffen zijn om de Europese buitengrenzen te bewaken, zoals de Europese grens- en kustwacht, nog niet allemaal operationeel. De Commissie benadrukt dat dit rapport niet vooruitloopt op de vraag of de controles ook na 12 november gehandhaafd moeten blijven. Nederland heeft begrip voor het feit dat lidstaten hun nationale grensmaatregelen willen voortzetten en meent dat deze maatregelen binnen het Europese kader genomen moeten blijven worden.

Derde voortgangsrapport implementatie EU-Turkije Verklaring⁵

Op 28 september jl. heeft de Commissie de derde voortgangsrapportage gepubliceerd over de uitvoering van de EU-Turkije Verklaring van 18 maart

⁴ COM(2016) 635.

⁵ COM(2016) 634.

jl. Het kabinet verwelkomt het rapport en de aanbevelingen van de Commissie.

De Commissie benadrukt het succes van de Verklaring in de zin dat het heeft gezorgd voor minder verdrinkingen op de Egeïsche Zee, een harde aanpak van smokkelaars en een substantiële daling van het aantal oversteken vanuit Turkije naar de Griekse eilanden. Hoewel het aantal aankomsten de afgelopen weken licht is gestegen, ligt het dagelijkse gemiddelde nog altijd veel lager in vergelijking met de aankomsten van vorig jaar. Op andere elementen ziet de Commissie eveneens voortgang. De Commissie stelt bijvoorbeeld dat de structuren en werkwijze om effectieve terugkeer naar Turkije te organiseren gereed zijn. Ook wijst de Commissie op het toenemende aantal Syriërs dat vanuit Turkije naar de EU-lidstaten wordt hervestigd en de projecten die onder de Faciliteit voor Vluchtelingen in Turkije zijn ontwikkeld. Het aantal migranten neemt toe dat vrijwillig terugkeert naar Turkije of hun landen van herkomst via door de EU gefinancierde ondersteuningsprogramma's uitgevoerd door de Internationale Organisatie voor Migratie. Daarnaast bevinden de onderhandelingen over de gestandaardiseerde werkwijze voor de Vrijwillige Humanitaire Toelatingsregeling uit Turkije zich in een eindfase. Het kabinet waardeert, net als de Commissie, deze voortgang. De Verklaring draagt duidelijk bij aan het onder controle brengen van de ongecontroleerde toestroom naar Europa en doorbreekt het cynische verdienmodel van mensensmokkelaars. De Commissie stelt vast dat de mislukte coup poging in Turkije op 15 juli jl. geen directe negatieve consequenties heeft voor de uitvoering van de Verklaring; Turkije heeft herhaaldelijk aangegeven de Verklaring te zullen respecteren en geeft daaraan in de praktijk ook follow-up. De Commissie stelt in deze rapportage bovendien vast dat de Verklaring tot op heden niet heeft geleid tot het ontstaan van alternatieve routes vanuit Turkije naar Europa. De Commissie roept de agentschappen en de lidstaten op om hier wel alert op te blijven en gezamenlijk eventuele ontwikkelingen nauwlettend in de gaten te houden. Zekerheidshalve zijn bepaalde grenzen in de regio versterkt, bijvoorbeeld via aanvullende Frontex-inzet in Bulgarije. Nederland draagt daar ook aan bij en pleit er bij Europese partners steeds voor dat gemaakte afspraken worden nageleefd.

Tegelijkertijd deelt het kabinet de zorgen van de Commissie en de tekortkomingen die de Commissie signaleert met betrekking tot de situatie in de centra op de Griekse eilanden. Griekenland zal verdere stappen moeten ondernemen om de opvang te verbeteren, de (asiel)procedures te versnellen, en met name om de terugkeer naar Turkije te versnellen. Europese steun van de lidstaten via EASO en Frontex is daarbij noodzakelijk. Nederland dringt, net als de Commissie, voortdurend bij de lidstaten er op aan dat zij meer experts beschikbaar stellen. Op basis van verschillende signalen van andere lidstaten lijkt deze bereidheid de afgelopen periode ook toe te nemen. Daarnaast moeten verdere maatregelen worden getroffen voor de opvang van kwetsbare groepen zoals alleenstaande minderjarige vreemdelingen en gezinnen met minderjarige kinderen. De Commissie heeft hiervoor ook aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld. Griekenland wordt ook opgeroepen om voorbereidingen te treffen voor de komende winter.

Tot slot staat de Commissie kort stil bij de voortgang van Turkije op de openstaande benchmarks van het visumliberalisatieproces. Sinds het tweede voortgangsrapport over de uitvoering van de EU-Turkije Verklaring van 15 juni jl. heeft de Commissie veelvuldig met Turkije overlegd over de

zeven openstaande benchmarks.⁶ Hoewel deze gesprekken constructief zijn verlopen, rapporteert de Commissie dat Turkije nog niet aan deze benchmarks voldoet. Het kabinet verwacht dan ook geen besluitvorming over visumliberalisatie op korte termijn. Nederland verwelkomt dat Turkije blijft werken aan het vervullen van de openstaande criteria. Pas wanneer geconstateerd wordt dat is voldaan aan alle criteria, waaronder dus ook de openstaande zeven benchmarks, zal sprake zijn van volledige visumvrijstelling, zoals bij herhaling aangegeven. Het kabinet hecht in dit verband ook aan de herziening van het opschortingsmechanisme visumvrijstelling, waarover thans tussen de Raad en het Europees Parlement wordt onderhandeld.⁷

Derde voortgangsrapportage herplaatsing en hervestiging⁸

Op 28 september jl. publiceerde de Commissie de derde voortgangsrapportage met betrekking tot herplaatsing en hervestiging, waarin zij meldt dat belangrijke voortgang is geboekt. De rapportage geeft een duidelijk overzicht van de toezeggingen door lidstaten voor wat betreft herplaatsing en hervestiging. De Commissie concludeert dat de basis voor het uitvoeren van de herplaatsingsafspraken is gelegd en dat significante voortgang is bereikt door Italië, Griekenland, de lidstaten, evenals de EU-agentschappen en internationale organisaties. Dit heeft in september geleid tot het hoogste aantal herplaatsingen tot nu toe. Ook op het gebied van hervestiging hebben de lidstaten hun inzet verhoogd wat eveneens heeft geleid tot aanzienlijk hogere aantallen ten opzichte van de vorige verslagperiode. Nederland levert daaraan een serieuze bijdrage en draagt op regelmatige basis bij aan herplaatsing vanuit Griekenland en Italië, evenals hervestiging vanuit Turkije.

Het kabinet deelt de conclusie van de Commissie. Het kabinet constateert dat een groeiend aantal lidstaten de Europese afspraken uitvoert en blijft in de verschillende contacten met de lidstaten aandringen op het belang dat alle lidstaten hun bijdrage leveren.

Lunch: stand van zaken migratiepartnerschappen

Onderwerp van de lunchbespreking tijdens de JBZ-Raad is de externe dimensie van migratie. Op basis van een presentatie van Commissaris Avramopoulos zullen de bewindspersonen de voortgang bespreken met betrekking tot de ontwikkeling en uitvoering van EU-migratiepartnerschappen met belangrijke landen van herkomst en transit, de zogenoemde compacts.⁹ Deze discussie dient in aanloop van de Europese Raad op 20 en 21 oktober a.s. Onder coördinatie van de Hoge Vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, Federica Mogherini, wordt de samenwerking op het gebied van migratie met Ethiopië, Mali, Niger, Nigeria en Senegal versterkt als onderdeel van de brede relatie van de Unie met deze landen. Het kabinetsstandpunt over deze partnerschappen is opgenomen in het BNC-fiche hierover.¹⁰ Voor het kabinet is het van belang dat deze aanpak leidt tot concrete voortgang in

⁶ COM(2016) 349.

⁷ COM(2016) 290.

⁸ **COM(2016) 636.**

⁹ COM(2016) 359.

¹⁰ Kamerstuk 22 112, nr. 2157 d.d. 24 juni 2016

de bestrijding van irreguliere migratie en mensensmokkel, de aanpak van de grondoorzaken van migratie, het verbeteren van samenwerking op terugkeer en het verbeteren van opvang in de regio.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
K.H.D.M. Dijkhoff